ANTIKVARIAT MATS REHNSTRÖM

NYHETSBREV 263
ÄLDRE VARIA
17 AUGUSTI 2015

Jakobsgatan 27 nb | Box 16394 | 103 27 Stockholm | tel 08-411 92 24 | fax 08-411 94 61
e-post: rehnstroem@svaf.se | www.matsrehnstroem.se
ÖPPET TORSDAGAR 15.00–18.30

SÄSONGENS FÖRSTA nyhetsbrev presenterar 25 fina äldre böcker från ANGELINS *Palæontologia Scandinavica* till *Tidskrift för jägare och naturforskare*. Här finns flera ovanliga småskrifter av OLOF VON DALIN ur GERARD BONNIERS bibliotek, en komplett uppsättning av den litterära kalendern *Hertha* 1840-42 och två av LINNÉS resor samt SCHLYTERS stora lagedition i ett enastående bundet exemplar.

Antikvariatet har som vanligt öppet på torsdagar 15:00-18:30.

Med vänliga sensommarhälsningar!

MATS REHNSTRÖM

1. ANGELIN, N. P. **Palæontologia Scandinavica.** Cura et auspiciis academiæ regiæ scientiarum suecanæ, additamentis instructa, post mortem auctoris iterum emissa. P. I. Crustacea formationis transitionis. Fasciculi I & II*. Cum tabulis XLVIII. (Lund, typis Berlingianis, 1851-54) respektive Sthlm, P. A. Norstedt & söner, 1878. Stor 4:o. (4),IX,(1),24,21-96,(84) s. & 48 litograferade plr. + **"Index efter exemplar i Riksmusei zoo-pal. avd.-s bibliotek. Bearbetn."** Handskrift. U.o., u.å. (1900-tal). 4:o. (11) s. Ngt nött brunt hklbd från 1900-talets början med sparsamt guldornerad rygg. Ngt lager- eller fuktfläckig på s. 1-21, liksom några av planscherna. Enstaka blad med fläck i marginalen. I slutet är några blanka anteckningsblad medbundna. Ragnar Nilssons namnteckning. *7000

Några av planscherna med en påklistrad etikett med texten "Ab auctore rejecta". Detta är 1878 års edition av del I:1-2, de hade tidigare utkommit i lösa häften 1851-54 och är här kompletterade med supplementtext och planscher. Planscherna till verket är svårkollationerade, men ett komplett exemplar som detta ska innehålla 48 planscher signerade I-XLII, varianter ("rejectaversioner") av plansch I-III, XX och XXII samt en plansch Ia. Ytterligare planscher tänkta för en aldrig utgiven tredje del är kända och förekommer ibland. Nils Peter Angelin (1805-76) uppehöll sig i 36 år i Lund som privatlärd och lärare samt slutligen även antikvarisk bokhandlare; någon examen avlade han aldrig. Under sina första studentår hade han huvudsakligen ägnat sig åt humanistiska studier, men i slutet av 1820-talet rycktes han med av det starka naturvetenskapliga intresse som uppstod i Lund vid denna tid. Redan i början av det följande årtiondet finner vi honom fördjupad i de studier över Sveriges fossila djurvärld, som till slut gav honom världsrykte. Under stora mödor och uppoffringar ägnade han sig åt utarbetandet av det stort anlagda "Palæontologia Svecica". Understöd av allmänna medel, som Vetenskapsakademien skaffade honom, gjorde att han kunde lägga om verket till en "Palæontologia Scandinavica", vars första del, innefattande såväl en omarbetning av det förra arbetet, som en ny del, utkom redan 1854. Hans stora samlingar blev inlösta av staten mot en årlig livränta om 2000 kronor och han kunde nu driva flera stora forskningsprojekt så långt, att de efter hans död kunde utges av G. Lindström.

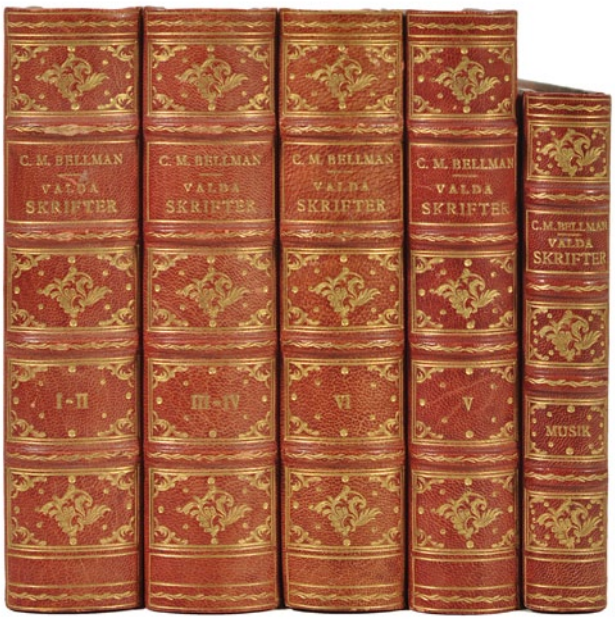

2. BELLMAN, C. M. **Valda skrifter.** I-VI. Sthlm, H. G. Nordström, 1835-36. 12:o. (4),250 + (4),252 + 288 + 167 + 408 + XXIV,388 s. + **Musik till Valda skrifter af C. M. Bellman.** Häfte I-III. Sthlm, H. G. Nordström, 1836-37. Tvär-8:o. 120 + 80 + 79 s. Fem eleganta röda halv-marokängbd med upphöjda bind och rikt guldornerade ryggar (Hedberg). Övre guldsnitt, annars endast putsade snitt med många råkanter. Samtliga tryckta omslag medbundna. Ryggarna delvis obetydligt blekta och med några små nötningar. Omslagen i tredje och fjärde delen samt musikdelen har lagade hörn liksom titelbladet till fjärde delen. Enstaka lager- och småfläckar. Tredje delen med svag brunfläck i marginalen på s. 147-56 och marginalrevor på s. 273-76. Fjärde delen delvis rätt hårt bruntonad i övre hörnet och in i texten, mest på s. 49-128. Andra häftet av musikdelen har några bruna fuktfläckar. Bra svit ur Gerard Bonniers bibliotek. *4000

Utgiven av P. A. Sondén. Den första större samlade upplagan av Bellmans skrifter. Första delen inleds med biografiska uppgifter ur olika källor och sjätte delen har ett företal av utgivaren. Erik Drake (1788-1870) arrangerade musiken. Han bodde på Föllingsö, var verksam som kompositör och musikteoretiker och även inblandad i arbetet med Arwidssons ”Svenska fornsånger”. Arrangemangen skiljer sig från originalupplagornas. I slutet av de ovanliga musikhäftena återfinns en intressant kommentar av Drake om de melodier som Bellman använde sig av: ”Med hänseende till Bellmans karakter, torde man kunna antaga att han improviserat sina egna foster i denna väg; att andra deremot tillkommit genom reminiscenser, hvilka han förändrat efter behag; och slutligen, att största delen af de i detta arbete förekommande melodier torde utgöra ett lån af de sångstycken, hvilka varit mest omtyckta, eller af den theater-musik som tillvunnit sig tidehvarfvets mest odelade bifall”.

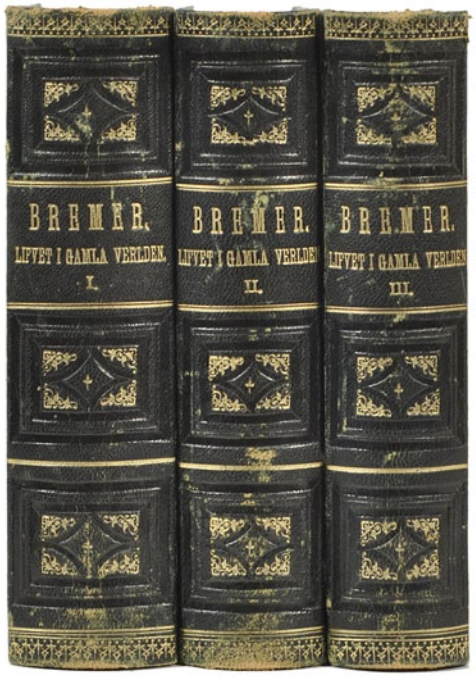

3. BREMER, FREDRIKA. **Lifvet i gamla verlden.** Dagboks-anteckningar under resor i söder- och österland. I:(1)-2-II:1-2-III:1-2. Sthlm, I. Marcus, 1860-62. 8:o. (4),IV,1-XI,247 + (4),412 + (4),239 + (4),299,(1 blank,2) + (6),247 + (4),299,(1) s. Tre något nötta nära samtida svarta hfrbd med blinddekorerade och guldornerade ryggar samt rödsprängda snitt. Lätt bruntonade inlagor. Tredje delen har många lagerfläckiga ark omväxlande med rena. Sista sidan 247 i del 3:1 föreligger i dubblett. Första delen med etikett från Gustaf Ewerlöfs bok, musik & pappershandel i Sala. Med Teodor Holmbergs namnteckning samt stplr och gallringsstplr från Sigtunastiftelsens bibliotek. ⋆2500

Leijonhufvud & Brithelli Kvinnan inom svenska litteraturen s. 41. Del I omfattar Schweiz och Italien, del II Palestina och Turkiet och del III Grekland och dess öar. Översattes till engelska, tyska, franska och holländska.

4. BURGUS, P. B. **De bello suecico commentarii, quibus Gustavi Adolphi, suecorum regis,** in Germaniam expeditio, usque ad ipsius mortem comprehenditur. Editio ultima figuris æneis adornata. Liège, apud H. Edelmannum, 1643. 12:o. Extra grav. titelblad,(6),424 s. Med 25 grav. porträtt i texten. Samtida lätt nött och ngt skevt pergamentbd med handskriven ryggtitel. Försättsbladet småfläckigt. Enstaka småfläckar. Med genomgående maskangrepp i nedre marginalen, värst på s. 30-70. Med samtida namnteckning på det extra graverade titelbladet och med ett okänt utländskt vapenexlibris på främre pärmens insida. ⋆4000

Warmholtz Bibliotheca historica Sueo-Gothica 3797, noten. Första upplagan utkom 1633. Arbetet utkom i flera upplagor, varav några illustrerade och denna har flest porträttillustrationer. I slutet av den här volymen finns en gammal handskriven förteckning över de 25 porträtten, som bland andra föreställer Gustav II Adolf, Kristian IV, Gustaf Horn och Johan Baner. Författaren, som ofta stavas Borgo, var italienare.

5. CHORÆUS, M. **Samlade skaldestycken.** Örebro, N. M. Lindh, 1815. 8:o. XXXIV,243,144-150,251-311 s. Samtida välbevarat ljusbrunt hfrbd med vackert rikt guldornerad rygg och tegelröd titeletikett i glättad papp. Blekta gula snitt. Enstaka småfläckar, bland annat en svag bläckfläck i nedre marginalen på s. 150, en svag solkfläck i texten på s. 153 och en bläckfläck i nedre marginalen på s. 197-98. Även några små bläckstänk på övre snittet. Fint ex. ⋆1250

Utgiven med förord av F. M. Franzén. Michaël Choræus (1774-1806) föddes i Finland, Vasa län, och kom som sextonåring till Sverige för att studera i Västerås och i Uppsala, där han kom att tillhöra Finska nationen. Han återvände sedermera till hemlandet och bosatte sig i Jakobstad och senare på Tervik i Nyland. Från 1798 infördes olika poem av Choræus med signaturen "Ch" i "Åbo tidningar". 1799 belönades han med Svenska akademiens silvermedalj och 1801 med Lundbladska priset. Choræus återvände till Sverige 1802 för att tillträda en tjänst som teologie adjunkt vid krigsakademin på Karlberg.

6. (DALIN, O. von) **April-wärk om wår härliga tid.** Sthlm, B. G. Schneider, (1737?). 4:o. (20) s. Hfrbd i gammal stil med sparsamt guldornerad rygg (Bonniers bokbinderi). Ryggen ytligt nött och övre delen av pärmen ngt blekt. Inlagan oskuren och lite lager- och småfläckig på sina håll. Bra ex. ur Gerard Bonnier bibliotek. ⋆1500

Äldre uppgifter anger 1740 som möjligt tryckår. A-arket finns i två sättningar, detta är den med felaktig kustod på s. (7). Dalins "April-wärk" är en mycket fri bearbetning av Voltaires "Le mondain". Den utkom i en ny upplaga med författarnamnet utsatt 1820.

7. (DALIN, O. von) **Swenska friheten.** Skalde-dikt i fyra sånger af O. D. Sthlm, nu för andra gången uti Kongl. tryckeriet uplagd, 1755. 4:o. 55 s. + (DALIN, O. von) **Sedolärande fabler.** Sthlm, Kongl. tryckeriet, 1752. 4:o. (26) s. Nära samtida hfrbd med upphöjda bind, sparsamt guldornerad rygg och titeletikett av glättad papp. Aningen snedläst. Ryggen lite blekt och ytligt sprucken. Ett arbete är diskret utskuret på slutet. En handskriven innehålls-förteckning av G. O. Adelborg på insidan av främre pärmen. Fina stora inlagor med endast enstaka obetydliga fläckar. Med Emil A. Bretzners stpl och dennes namnteckning. Ur Gerard Bonniers bibliotek. ⋆3500

Första upplagan av "Swenska friheten" utkom 1742. Från och med B-arket finns minst två sättningar, t.ex. på s. 9, andra raden: "Fredrikshall" eller som här, "Fredrickshall". Hammarsköld skriver om "Swenska friheten": "Detta rimmade sammandrag af svenska historien är äfven i högsta grad skeft och poetiskt uppfattadt, och man skulle nu mera icke begripa, huru någon i detta verk kunde ana en tillkommande häfdatecknare, om man ej visste, att det egentligen var Hattpartiet, som med detta hedrande uppdrag belönade sin taleman". Klingberg Kronologisk bibliografi över barn- och ungdomslitteratur 1752:3 för det andra arbetet, som utkom i ytterligare en kvartoupplaga och även i en folioupplaga utan impressum. Några exemplar av folioupplagan försågs med planscher av Ridinger ur dennes "Lehrreiche Fabeln" från 1744. Ett av dessa exemplar gav Adolf Fredrik till sin son kronprins Gustav i julklapp 1752. Dalin var vid denna tid Gustavs lärare.

8. (DALIN, O. von) **Tankar öfwer critiquer.** Sthlm, B. J. Schneider, 1736. 4:o. (38,2 blanka) s. Hfrbd i gammal stil med sparsamt guldornerad rygg (Bonniers bokbinderi). Ngt nötta ytterfalsar. Inlagan oskuren. Titelbladet med en gammal lagning i övre marginalen och sista blanka bladet med en nyare liten lagning. Enstaka små lagerfläckar. Bra exemplar ur Gerard Bonnier bibliotek. ⋆4500

Med en tryckt dedikation till "Den högborna fru Owäldughet/ född prinsessa af himmelen, arf-furstinna till ähran, furstinna af wishet och sanning, grefwinna til godt samwete och sinnes ro, friherinna til wördnad och kärlek hos de redeliga, fru til lius, redighet, upbyggelse, och öfwertygelse: henne och ingen annan upoffras i enfaldigste tro och huldskap denna lilla frukten af några lediga timar: intet i afsikt, at kitla gomen med attiskt salt och laconisk saft; men i förmodan, at hon torde wara hälsosam i denna siukliga tiden".

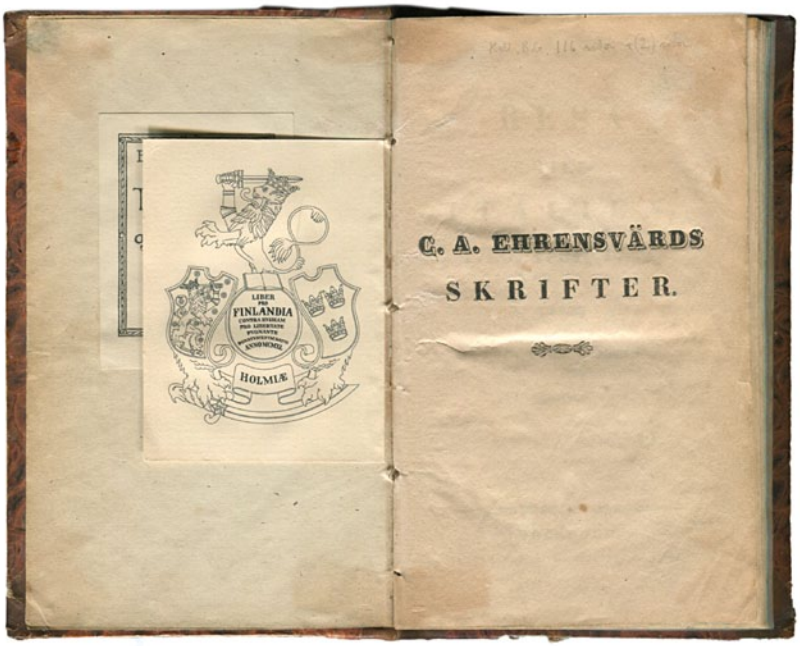

9. EHRENSVÄRD, C. A. **Resa till Italien,** 1780, 1781, 1782, skrifven 1782 i Stralsund. Sthlm, A. G. Hellsten, 1837. 12:o. 115,(1 blank,2,2 blanka) s. Litet prydligt samtida hfrbd med blindpressad och sparsamt guldornerad rygg samt grönstänkta snitt. Enstaka lagerfläckar. En liten fläck på det övre snittet har trängt ned i det övre yttre hörnet på s. 21-63 och 73-105. Med Terserus af Silléns, Pro Finlandias respektive Signe och Olof Lamms exlibris. ★350

Smutstitelbladet med texten ”C. A. Ehrensvärds skrifter” och arbetet innehåller även ”De fria konsters philosophi. MDCCLXXXII” och ”Underdånigste promemoria til hans majestät konung Gustaf III” samt avslutas med en levnadsteckning över Ehrensvärd författad av P. A. Sondén på s. 105-15. Arbetet gavs egentligen ut tillsammans med Olof Bergklints ”Vittra arbeten” i den av Sondén redigerade serien ”Utmärkta och klassiska arbeten af svenska författare” men har här separerats och bundits för sig själv.

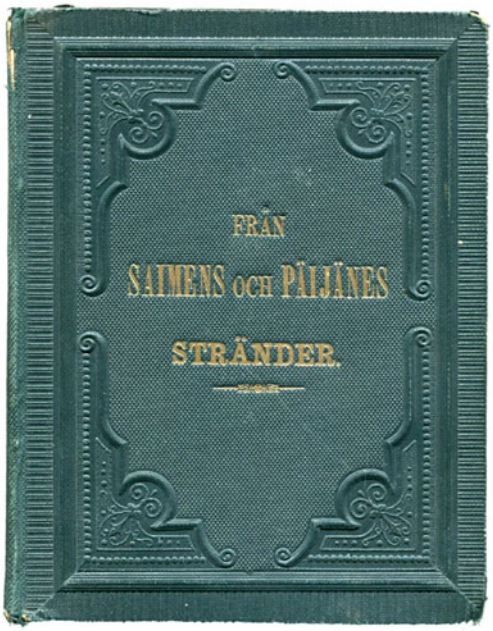

10. **Från Saimens och Päijänes stränder.** En samling öfwersättningar och bearbetningar efter finskan. Helsingfors, Finska litteratur-sällskapets tryckeri, 1870. Liten 8:o. VII,(1 blank),152 s. Blinddekorerat oklbd. Några småskador upp- och nedtill på ryggen samt små sprickor i ytterfalsarna. Svaga inre falsar. Med en tillskrift i blyerts på titelbladet och Anna Tigerstedts namnteckning. ★900

Översatt av Rafael Hertzberg ur ”Kanteletar”. Det är ett systerverk till ”Kalevala” och utgavs av Elias Lönnrot 1840. Avslutas med en rad folksagor.

11. **Hertha, svensk-dansk nyårsgåfva för 1840.** Lund, Berlingska boktryckeriet, 1839. 12:o. (2),IV,241,(1) s. & 2 litograferade porträtt & 1 extra porträtt i varianttryck & 2 utvikbara litograferade notblad. + **Hertha, svensk-dansk nyårsgåfva för 1841.** Andra årgången. Lund, Berlingska boktryckeriet, (1840). 12:o. (2),IV,200,(1) s. & 1 litograferat porträtt & 2 utvikbara litograferade notblad. + **Hertha, svensk-dansk nyårsgåfva för 1842.** Tredje årgången. Lund,

Berlingska boktryckeriet, 1841. 12:o. (2 blanka)VI,183,(1) s. & 2 litograferade porträtt & 1 utvikbart litograferat notblad. Tre trevliga dekorerade vita glättade opappbd med guldtryckt titel och årtal på frampärmarna till den första och tredje volymen och blindpressad dekor på båda pärmarna, vilket på den andra volymen är kompletterat med svart tryck. Hela guldsnitt. Årgång 1841 med något nötta pärmar. Årgång 1841 och 1842 har smakfullt gjorda nya ryggar. I senare gröna glättade pappkassetter med blekta ryggar. Delvis något lagerfläckiga inlagor. Porträttet av Assar Lindeblad i årgång 1841 är lite solkigt och med en skada i marginalen. Carolina Schaars samtida namnteckning i första årgången och Jenny Ferndahns (?) i den tredje. Fin komplett svit ur Gustaf Bernströms bibliotek. ⋆4500

Allt som utkom. Utgiven av Bernhard Cronholm som i första årgången har skrivit en lång novell "Brunns-gästerna". Med litografiska porträtt av H. C. Andersen, K. A. Nicander, Assar Lindeblad, H. P. Holst, C. J. L. Almquist och Christian Winther, litograferade av Körner i Lund. Andersenporträttet i första årgången finns i två varianter, det första litograferat av A. Boström och tryckt av Körner, det andra både litograferat och tryckt av Körner. Innehåller bland annat flera bidrag av H. C. Andersen, till exempel "Jeg er en Skandinav", "Aarets Börn" och "Billedbog uden billeder", som återfinns med separat titelblad i den andra årgången på s. 73-98. De flesta musikbilagorna har musik av Otto Lindblad, bland annat en tonsättning av Sätherbergs "Glad såsom foglen i morgonstunden" vilken dock är mycket mer känd i sångarprinsen Gustavs tonsättning. Bernhard August Cronholm (1813-71) var svensk kemist, tidningsman och boktryckare, mest känd som grundare av "Snäll-posten", sedermera "Sydsvenska dagbladet snällposten".

12. HOFFBERG, C. F. **Anwisning til wäxt-rikets kännedom.** Förra delen. Om wäxternes delar och allmänna egenskaper. Sednare delen. De i Swerige wildt wäxande, i trädgårdar, plantager och på åkrar upodlade, samt de namnkunnigaste utländske wäxter; med indelnings-ordning. Kännemärken, läkedoms- och hushålls-nytta, hem-orter, upodlings-sätt, m.m. Tredie uplagan, förbättrad och wida tilökt. Sthlm, J. C. Holmberg, 1792-(93). 8:o. 460,(64) s. & x utvikbara grav. plr. Häftad i ngt nött marmorerat samtida pappomslag med påklistrad marmorerad rygg från 1800-talets första tredjedel och handskriven gul titeletikett. Falsarna lite spruckna upp- och nedtill. Inlagan oskuren. Enstaka gamla marginalanteckningar i bläck och blyerts. Lager- och småfläckig. Fuktfläck mitt på de första bladen. En större fläck i yttermarginalen på s. 177-80. Talrika fuktfläckar, framförallt i nedre marginalen och mot slutet i yttermarginalen och texten, liksom planscherna där de två sista fått kraftiga fuktfläckar. ⋆1750

Soulsby A catalogue of the works of Linnæus 650 d. Krok Bibliotheca botanica suecana 2, som inte uppmärksammat bladet med förlagsreklam på slutet. Första upplagan trycktes 1768 och en andra utkom 1784. Denna tredje upplaga är enligt undertecknad notis på s. 459-60 försedd med ”tilökningar och förbättringar angående wäxternas medicinska och hushålls-nytta” av Anders Johan Hagströmer.

13. KELLGREN, J. H. **Samlade skrifter.** I-III. Sthlm, J. P. Lindh, 1796. 8:o. Grav. porträtt,(34),287 + (6),321 + (4),305,(2) s. Tre samtida ljusbruna hfrbd med trevligt guld-dekorerade ryggar, rosa etiketter och runda mörkgröna deltiteletiketter samt stänkta snitt. Lätta skrapskador på andra och tredje bandets ryggar och deltiteletiketter. På pärmarnas insidor rester efter avrivna gamla små bokauk-tionslappar av vilka två är löst bifoga-de. Bra inlagor med enstaka småfläckar ytterst i marginalerna och på snitten samt några småfläckar i texten, se till exempel på s. 273 i första, s. 96 och 289 i andra och s. 167-68, 277-78 och 297-98 i tredje delen Trevlig svit med Margaretha Cronstedts exlibris. ★2800

Klemming Sveriges dramatiska litteratur s. 136, 143, 135 och 124. 1800-02 utkom en andra upplaga och 1811 en tredje. Med en inled-ande biografi av Nils von Rosenstein. Gustaf Regnér och Kellgrens systerson Christ. Lengblom var tillsammans utgivare av verket. Porträttet är graverat av J. F. Martin efter Sergels medaljong.

14. LINNÉ, C. von. **Lachesis lapponica, or a tour in Lapland,** now first published from the original manuscript journal of the celebrated Linnæus; by James Edward Smith. I-II. London, R. Taylor and co., 1811. 8:o. XVI,366,(2 blanka) + (2),306,(2) s. Med ett stort antal träsnitt i texten. Två ngt nötta samtida ljusbruna skinnbd med upphöjda bind, guldornerad och blindpressad ryggdekor i form av snöflingor och svarta titel- och deltiteletiketter samt marmorerade snitt och guldpräglade pärmbårder. Pärmsidorna har mön-sterpressade rutmönster och pärmkanterna med nötta guldpräglade dekora-tioner. Ryggarna något blekta och skrapade. De främre falsarna spruckna och förstärkta. Bakre pärmen till del II med en lång repa. Bra inlagor med några enstaka obetydliga fläckar. I del II har läsbandet lämnat några spår på s. 44-45. Med sir Henry Pottingers och Joseph Boultbees exlibris, den senares endast i del I. ★13500

Soulsby A catalogue of the works of Linnæus 192. Bring Itineraria svecana 136. Schiötz Utlendigers reiser i Norge 608a★. Marklund Övre Norrland i litteraturen 3591. Varianten med bokhandelsreklam på sista bladet i del II. Första upplagan av Linnés lappländska resa, översatt av Carl Troilius. Resan företogs 1732 men kom ut på svenska först 1888. Träsnitten är utförda av R. T. Austin efter Linnés teckningar och föreställer djurarter, hantverks-föremål, landskap m.m. I ett appendix till del II återges ett extrakt ur Wahlenbergs ”berät-telse om mätningar och observationer” i översättning av J. Dryander. Smith presenteras på titelbladet som ”president of the Linnæan society” där manuskriptet till resan fortfarande förvaras. Smith utgav efter att ha förvärvat Linnés samlingar flera olika tidigare opublic-erade arbeten av denne. Gunnar Brusewitz skrev om resan i artikeln ”Naturskildraren Linné”: ”Lapplandsresan har med rätta ställts i främsta rummet ur litterär synpunkt, därför att vi där hundraprocentigt kan lita på att det är Linnés egna ord vi läser. Han reste till största delen ensam och var sin egen sekreterare. [---] Naiv i betydelsen oerfaren, oskulds-full var aldrig Linné, men han visste tillräckligt mycket för att våga visa häpenhet även inför de mest vardagsnära företeelser. Den moderne journalisten har mycket att lära av Linné.” Henry Pottinger var Hongkongs första guvernör.

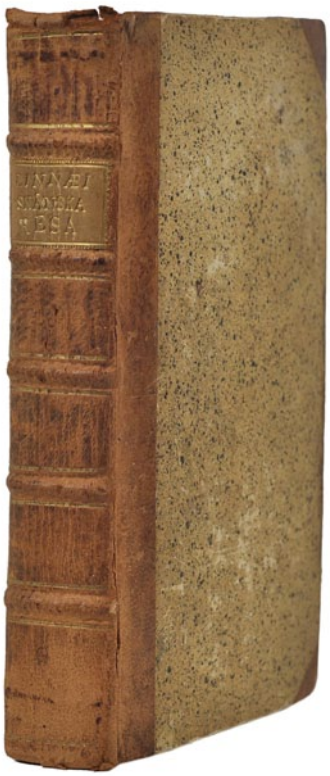

15. LINNÉ, C. von. **Skånska resa,** på höga öfwerhetens befallning förrättad år 1749. Med rön och anmärkningar uti oeconomien, naturalier, antiquiteter, seder, lefnads-sätt. Med tilhörige figurer. Sthlm, L. Salvius, 1751. 8:o. (10),XIV,434,(28),23-26,(6) s. & 1 utvikbar grav. karta och 6 grav. plr, varav 5 utvikbara. Med träsnittsillustrationer i texten. Titelsidan tryckt i rött och svart. Ngt nött samtida hfrbd med upphöjda bind, sparsamt guldornerad rygg, ljusbrun titeletikett i glättad papp och stänkta snitt. Ryggen blekt och flammig med skinnet lite naggat upp- och nedtill. Titelbladet bruntonat och med en mindre vit fläck. Inlagan med sporadiska småfläckar. En förvärvsanteckning på insidan av främre pärmen: ”Denna bok uppköpte jag genom herr lector Stolppe, år 1857 i Stockholm för 3 rdr bco. Albin Stjerncreutz” och dennes namnteckning på s. 434. ⋆40000

Bring Itineraria svecana 164. Soulsby A catalogue of the works of Linnæus 209. Cappelin Hvar finns Skåne beskrifvet s. 73. Utkom i tysk översättning 1756. Kartan och tre av planscherna signerade C. Bergqvist, varav en efter en förlaga av I. Gane. I detta exemplar finns bägge varianterna av sidan 26 medbundna, både den ursprungliga sällsynta med ”Svedjor” och den vanliga med ”Gödselen”, här placerad där den trycktes mitt i det opaginerade sakregistret. Varianterna uppkom av att Linné i förbigående berömde svedjebruket sådant han hade sett det bedrivas i Skåne. Linnés gode vän Carl Hårleman, som själv tagit avstånd från svedjebruket i sin ”Dag-bok”, råkade se några tidiga ark av Linnés resebeskrivning och uppmanade därefter Linné att inte ställa sig bakom ”det landsfördärfwande swedjandet”. En detalj kan tyckas, men Linné tog illa vid sig av Hårlemans kritik och skrev en ny text om gödsel i stället och bytte ut det ursprungliga bladet.

16. (LIVIJN, C.) **Spader dame.** En berättelse i bref, funne på Danwiken. Sthlm, J. Hörberg, 1824. 8:o. 192,(1) s. Trevligt blått svampmålat pappbd med benvit titeletikett (Johanna Röjgård). Stort oskuret ex. med enstaka småfläckar. Några sidor lite slarvigt uppskurna i yttre marginalen, t.ex. s. 122-23. Titelbladet med en gammal namnteckning samt stplr och duplettstpl från Göteborgs musei- och stadsbibliotek. ⋆2000

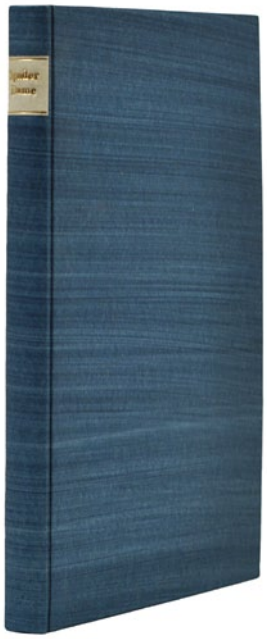

Livijns enda fullbordade roman. I sin civila karriär var Clas Livijn (1781-1844) en skicklig och organiserad administratör som steg till generaldirektör för Fängelsestyrelsen. Hans litterära bana däremot är full av grandiosa utkast och ofullbordade verk. Hans främsta alster är denna bisarra brevroman, där breven är skrivna av en dåre på Danviks hospital, och ställda till en flera år tidigare drunknad vän.

17. (LORETZ, J.) **Ratio disciplinae unitatis fratrum augustanæ confessionis.** Eller: grunden och beskaffenheten af den til augsburgiske confessionen sig bekännande Evangeliska brödra-unitetens författning. Öfwersättning. Göteborg, S. Norberg, 1794. 8:o. (12),267,(1) s. Samtida hfrbd med guldornerad rygg, benfärgad titeletikett och röda snitt. Ryggen med fläckar upp- och nedtill. Genomgående fuktfläck i nedre marginalen och nedre yttre hörnet, vilken expanderar mot slutet. Med Christian Hammers exlibris. ⋆500

Det tyska originalet utkom 1789 i Barby under titeln ”Ratio disciplinae unitatis fratrum A. C. Oder: Grund der Verfassung der evangelischen Brüder-Unität Augsburgischer Confession”.

18. (MALM, K. V.) **Svenska drottningar.** Porträtter och biografier. Sthlm, Hörbergska boktryckeriet, 1844. 4:o. (4),120 s. & 20 litografiska porträtt. Fint om än lite nött samtida rött halvsaffianbd med guldornerad rygg och övre stänkt snitt, övriga snitt endast putsade. Både planscher och text något lagerfläckiga samt texten dessutom delvis bruntonad. Med en duplettanteckning daterad 1892. ⋆1250

Setterwall Svensk historisk bibliografi 419. Utgiven av J. L. Brudin. Svenska drottningar presenteras från Kristina Gyllenstierna till Josefina, till vilken boken är dedicerad. A. J. Salmson har litograferat porträtten och formatet valdes för att passa samman med Malms ”Svenska konungalängden” som utkommit i två delar 1842-43. Den överlägset längsta texten, sidorna 44-82, behandlar drottning Kristina.

19. MOSER, J. **Landtbrukets kemiska grunder.** Öfversättning af C. W. Paijkull. Sthlm, Hörbergska boktryckeriet, 1862. 8:o. (4),VI,228 s. & 2 tryckta tabeller, varav 1 utvikbar. Blått samtida hklbd med blindpressade rygglinjer och brunstänkta snitt. Ryggen ngt blekt. Bra inlaga med några enstaka lagerfläckar. En liten reva i vecket i den första tabellen. Med F. W. Söderströms namnteckning. ⋆500

Översättning från det tyska originalet, ”Grundzüge der Agriculturchemie”. Med förord av L. F. Svanberg.

20. MÖLLER, A. W. **Berättelser från 1864 års danska krig samt om deri deltagande svenska, norska och finska frivilliga.** Samlade och utgifna. (Jemte en specialkarta af dyppelställningen och vestra kusten af Als). Jönköping, Strehlenert & comp., 1865. 8:o. (6),176 s. & 1 utvikbar gränskolorerad litograferad karta. Grönt oklbd. Ryggen ngt blekt. Ren inlaga. Med en handskriven dedikation till O. M. Björnstjerna och Richard Åkermans exlibris. ⋆1750

Setterwall Svensk historisk bibliografi 4392. Med en tryckt dedikation till Karl XV. Albert Wilhelm Möller var dansk vice konsul i Jönköping och vid denna tid verksam i Köpenhamn. Boken innehåller en stor mängd biografiska uppgifter. Richard Åkermans (1898-1981) mamma var född Björnstjerna och brorsdotter till Oscar Magnus Björnstjerna (1819-1905). Denne utnämndes till svensk minister i Köpenhamn 1864 och omtalas i inledningen av denna bok som ”varm vän och beskyddare” av de svenska och norska frivilliga. ”Svenskt biografiskt lexikon” ger en något annorlunda bild: ”Rätt mycket besvär vållades också B. av de svenska frivilliga, bland vilka funnos åtskilliga tvetydiga individer, som voro i behöv av understöd och måste hemsändas, ävensom av de svenska officerare i dansk tjänst,

som tillfångatagits av preussarna och som dessa visade benägenhet att behandla som fribytare". Björnstjernas svåra uppdrag var att hålla Sverige utanför den dansk-tyska konflikten.

21. **Om medlen att förhöja qwinliga skönheten.** Handbok för damer. Öfwersättning af O. Fr. Lindén. Lund, C. F. Berling, 1806. 8:o. 64 s. Samtida charmigt med ganska nött mönstrat pappbd. Ryggen med lite skador. Aningen småfläckig och några enstaka blad med mindre revor i inre marginalen. Reva upptill på s. 47-48 som är delvis loss. Med finsk biblioteks- och utgallringsstpl på frampärmens insida och titelbladets baksida. ⋆1500

"Som idealer för jordisk skönhet, begåfwade med förnuft och tänkande själ, inträdde mannen och qwinnan i werlden; qwinnan med behag, ömhet och tillgifwenhet, mannen med mod, styrka och wärdighet, begge såsom hälfter af ett helt." Innehåller råd om smink, tandkrämer och manikyr med flera recept på förskönande preparat samt råd om passande och opassande klädsel.

22. PAIJKULL, C. W. **Istiden i Norden.** Ett geologiskt utkast. Föreläsningar hållna i Stockholm hösten 1866. Med illustrationer och kartor. Sthlm, A. Bonniers boktryckeri, 1867. 8:o. (4),148 s. & 2 litograferade och kolorerade kartor. Med illustrationer i texten. Nära samtida olivgrönt hklbd med spar- samt guldornerad rygg och marmorerade snitt samt klotförstärkta inre falsar. Främre omslaget medbundet. För- och understrykningar i blyerts. Med Teodor Holmbergs namnteckning och en handskriven tillskrift till honom från författarens änka, Fredrique Paijkull, daterad 1875 samt Sigtunastiftelsens biblioteks- och utgallringsstplr. ⋆500

Carl Wilhelm Paijkull (1836-69) disputerade i geologi vid Uppsala universitet 1860. Han var en flitig författare i naturvetenskapliga ämnen och mest känd för sin reseskildring "En sommar på Island" som utkom 1866. Han var gift med Fredrique Paijkull (1836-99), född Broström. Hon var pionjär för folkhögskolor kvinnor och kollega till Teodor Holmberg (1853-1935).

23. ROSS, J. **Beskrifning om en resa i polartrakterna till upptäckt af en nordvestlig genomfart.** Verkställd åren 1829, 1830, 1831, 1832 och 1833. Tillika med bifogade upplysningar af kapiten J. C. Ross. Öfversättning från engelskan i tvenne delar. Med sjutton gravyrer och en karta. I-II. Sthlm, L. J. Hjerta, 1835-36. Grav. porträtt,(2),XL,336 s. & 5 grav. plr + (2),448 s. & 1 utvikbar grav. karta & 11 grav. plr. Två stiliga lätt nötta samtida hfrbd med rikt guldornerade ryggar och gröna sprängda snitt. Pärmarna klotklädda. Ryggarna ngt blekta. Bra inlagor med några enstaka lagerfläckar. Lagat hörn med helt obetydlig textförlust efter en brännskada på s. 153-54 i del I. Kartan med en liten lagad reva i del II. Fint ex. ⋆3500

Jämför Sabin 73381 för det engelska originalet, "Narrative of a second voyage in search of a North-West passage", som utkom i London 1835. John Ross (1777-1856) deltog i tre polarexpeditioner, 1818, 1829-33 och 1850-51. Han adlades 1833 och utnämndes samma år till brittisk konsul i Stockholm, där han kvarstannade till 1847.

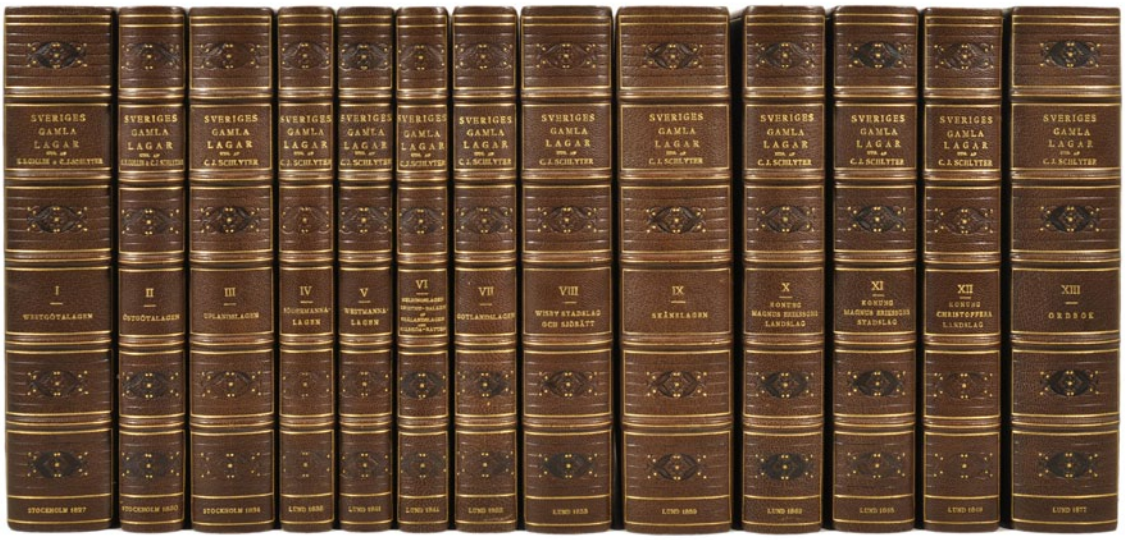

24. SCHLYTER, C. J. & COLLIN, H. S. [utg.]. **Corpus iuris Sueo-Gothorum antiqui. Samling af Sweriges gamla lagar.** I-XIII. Sthlm, Z. Hæggström respektive P. A. Norstedt & söner respektive Lund, Berling, 1827-77. Stor 4:o. (16),LXXVII,(1 blank,2),592 s. & 8 plr + (4),XXXI,(1 blank),403 s. & 4 plr + (4),LXXXIII,(1 blank),456 s. & 3 plr + (4),LV,(1 blank),338,(2 blanka) s. & 2 plr + (4),XLV,(1 blank),357 s. & 2 plr + (8),XLIII,(1 blank),251 s. & 2 plr + (4),XXXI,(1 blank),382 s. & 2 plr + (4),CIV,580 s. & 2 plr + (4),CLXXXIII,(1 blank),652 s. & 2 plr + (8),CIII,(1 blank),459 s. & 2 plr + (4),CV,(1 blank),490 s. & 2 plr + (4),CXVII,(1 blank),486 s. & 2 plr + (8),LIV,818 s. Tretton praktfulla mörkbruna marokängbd med upphöjda bind och elegant guldornerade och blindpressade ryggar och pärmar (Hedberg). Enkel guldpräglad kantdekor och inre förgyllda denteller. Övre guldsnitt, övriga snitt endast putsade. Första delen med några lagade revor och småfläckar. Andra delen med liten fläck på s. 361. Fjärde delen med fukträndер nederst på s. 17-24. Femte delen med spridda fukträndер och småfläckar i marginalen. I denna del är även sista textbladet, s. 357 felbundet och placerat direkt efter förordet. Planscherna i elfte delen är ngt bruntonade. Tolfte delen med flera ljusbruna fläckar i texten. Den sista delen med ordboken har bevarat tryckt omslag, men är delvis bruntonad, något lagerfläckig och har en marginallagning på s. 42. Mycket ståtlig svit med Gustaf Bernströms guldpräglade pärmexlibris på frampärmarna. ★35000

Planscherna är litograferade av bl.a. von Schéele och Körner. Delarna är: I: Westgöta-lagen; II: Östgöta-lagen; III: Upplands-lagen; IV: Södermanna-lagen; V: Westmanna-lagen; VI: Helsinge-lagen; VII: Gotlands-lagen; VIII: Visby stads- och landslag; IX: Skåne-lagen; X: Magnus Erikssons landslag; XI: Magnus Eriksson stadslag; XII: Christoffers landslag; XIII: Ordbok till samlingen af Sweriges gamla lagar. Detta enorma forskningsarbete utfördes praktiskt taget på egen hand av C. J. Schlyter då H. S. Collin dog efter utgivningen av det andra bandet. Projektets omfattning och tidsanspråk tydliggörs kanske bäst i de tryckta dedikationerna till kungen i första, sjätte, tionde och trettonde volymen, då fyra kungar hann avlösa varandra på den svenska tronen under tiden som arbetet utgavs. I sista bandets efterord skriver Schlyter om sitt ”efter fåmtifåm års träget arbete fullbordade verk.” ”Svenskt biografiskt lexikon” skriver: ”Vid genomgången av det omfattande handskriftsmaterialet i svenska och utländska bibliotek av totalt ca 800 laghandskrifter använde S således konsekvent en ny textfilologisk metod, som vid indelningen av handskrifterna redovisade hur felen fördelade sig mot ett förlorat original. Genom att identifiera felaktigheter kunde han konstruera ett stamträd för handskrifterna, ett stemma, med det förlorade originalet överst och det rekonstruerade grenverket med sina huvudgrenar nedåt. Metoden, som användes första gången i editionen av Västgötalagen, har i den internationella filologiska debatten ansetts så fundamental att den bör kallas S:s metod”.

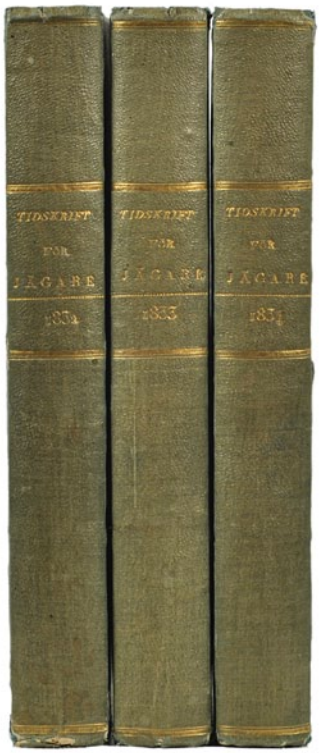

25. **Tidskrift för jägare och naturforskare** utgifven af Jägare-förbundet. I-III. Sthlm, J. Hörberg, 1832-34. 8:o. Litograferat titelblad,384 s. & 12 litograferade plr, varav 1 utvikbar och flertalet handkolorerade + litograferat titelblad,385-566,569-78,577-768 s. & 12 litograferade plr, varav flertalet handkolorerade & 1 utvikbar dubbelsidig tryckt tabell + litograferat titelblad,769-1152 s. & 9 litograferade plr, varav flertalet handkolorerade. Tre samtida ngt nötta gröna klbd med sparsamt guldornerade ryggar och grönstänkta snitt. Ryggarna lite blekta och med några mindre revor och nagg i ryggändar och ytterfalsar. Pärmsidorna småfläckiga. Några vätskestänk på insidan av främre pärmen och på försättsbladet i del I. Inlagorna generellt i bra skick; dock har del II betydligt fler småskavanker än de övriga, såsom några små revor i marginalerna, någon sida delvis loss (s. 577-78) liksom ett par plr (vid s. 580), en pappersförlust i yttermarginalen med vidhängande textförlust på s. 441 och planschen vid s. 577 nära skuren upptill. I del III har planschen vid s. 896 en smärre fuktfläck i marginalen, planschen vid s. 1056 har några solkfläckar i kanten som spritt sig från nedre marginalen på s. 1057 och några större men bleka solkfläckar på s. 1068-69. Ur Rockelstadsbiblioteket med Eric von Rosens exlibris och kraftfulla namnteckning, den senare daterad 1906 och skriven in i texten på det första titelbladet. Inlagt är Björn von Rosens exlibris. ★35000
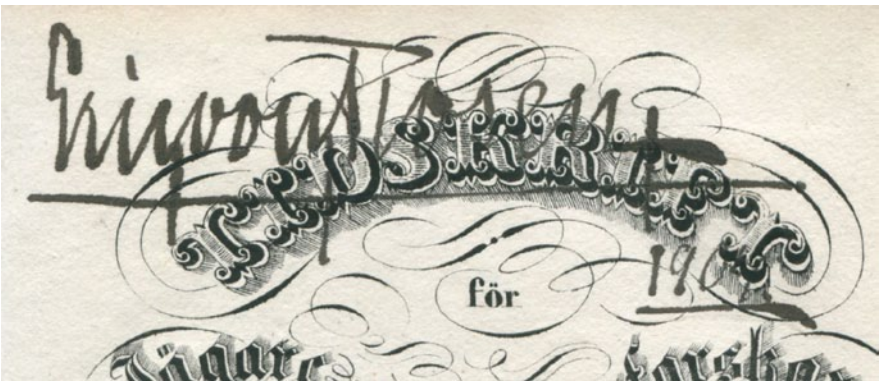
Schreber Svenska jaktens litteratur 380. Lundstedt Sveriges periodiska litteratur 122. Allt som utkom. Utgavs i 12 häften per år. Redaktörer var B. F. Fries, C. U. Ekström och A. Roman. Planscherna är tecknade av bröderna von Wright. Schreber skriver: ”Något motstycke till dessa planscher, hvar och en för sig ett mästerverk, torde hvarken förr eller senare hafva förekommit i någon tidskrift.” Eric von Rosen (1879-1948) var en av sin tids främsta svenska jägare och hade ett förnämligt bibliotek.